

Sygn. akt II CSK 519/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa A. R. W. poprzednio K. R. W. przeciwko J. K. B., B. M. Z.
i Z. J. Z.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 10 lutego 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 28 grudnia 2015 r., sygn. akt VI Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od powoda na rzecz każdego z pozwanych kwoty
po 1.200 (tysiąc dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni „przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości na tle prawidłowego rozumienia i właściwego stosowania ogólnej klauzuli „zasad współżycia społecznego” w kontekście warunków uchylenia się od skutków prawnych zawartej ugody, a konkretnie dopuszczalnego zakresu stosowania przez Sąd z urzędu przepisu art. 58 § 2 k.c. i uznana zawartej ugody za nieważną wbrew zawartemu w art. 918 § 1 k.c. uregulowaniu warunków uchylenia się od skutków prawnych ugody zawartej pod wpływem błędu w sytuacji, gdy jedna strona powołuje się wyłącznie na swój błąd co do prawa wywołany przez profesjonalnego pełnomocnika drugiej strony, natomiast nie wskazuje na błąd co do stanu faktycznego i poczucia swojej krzywdy ani nie czyni przedmiotem sporu słuszności całościowego rezultatu osiągniętego w wyniku zawartej ugody” (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z potrzebą wykładni przepisów prawa niewyjaśnionych i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie jest możliwe wtedy, gdy różne metody wykładni przepisów prawa mających zastosowanie do oceny konkretnego stanu faktycznego prowadzą do nieracjonalnych lub rozbieżnych wyników, a nauka i orzecznictwo nie doszły do wyjaśnienia i ujednolicenia praktyki ich stosowania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że chociażby ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Należy przy tym podkreślić, że spełnieniem tego wymagania nie jest przedstawienie dowolnych argumentów uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Uzasadnienie omawianego wniosku, ze względu na związek z przedsądem, musi ściśle nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie może się ono jednak ograniczać jedynie do powtórzenia ich treści, z pominięciem odpowiedniego wyводу juredycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.).

Powód w skardze kasacyjnej nie zamieścił samodzielnego wyводу, odrębnego od uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, który uzasadniałby jego tezę o potrzebie wykładni art. 58 § 2 k.c. i art. 918 § 1 k.c., jako przepisów mogących pozostawać w zbiegu i wywoływać wątpliwości przy ich wykładni. Zestawiając obie regulacje skarżący pomija, że art. 58 § 2 k.c. dotyczy przesłanek decydujących o ważności czynności prawnej (zgodność z zasadami współżycia społecznego), zaś art. 918 § 1 k.c. - przesłanek jej wzruszalności z uwagi na wady, i może być zestawiany nie z art. 58 k.c., lecz z art. 84 k.c. Z art. 918 k.c. jednoznacznie wynika, że stanowi normę wyjątkową wobec art. 84 k.c., a zatem wobec przepisu określającego przesłanki powołania się na błąd jako przyczynę uchylecia się od skutków prawnych oświadczenia woli. Wprowadzenie tego rodzaju wyjątku nie oznacza, żeby umowa ugody miała nie podlegać ocenie w kontekście przesłanek określonych w art. 58 k.c., a zatem w płaszczyźnie jej zgodności z prawem i zasadami współżycia społecznego (por. też wyrok Sądu Najwyższego z 31 marca 2016 r., IV CSK 372/15, nie publ.).

Zasady współżycia społecznego jako klauzula generalna wymagają wypełnienia jej konkretną treścią, na tle okoliczności faktycznych ustalonych w podlegających rozpoznaniu sprawach. O zasadach odwoływania się do tej klauzuli przy ocenie ważności czynności prawnych Sąd Najwyższy wypowiedział

się szerzej w wyroku z 28 stycznia 2016 r., I CSK 16/15 (nie publ.), a wyrażony w nim pogląd nie jest kontrowersyjny.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800), Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

I.n